

Susan Sontag kis kézmozdulata

KÖNYVKRITIKA - KÖVETÉSI TÁVOLSÁG - LXIII. évfolyam, 22. szám, 2019. május 31.

Nádas Péter: A szabadság tréningjei. Jelenkor Könyvkiadó, Budapest, 2019, 152 oldal, 2999 Ft

Nádas Péter szabadságtréningjei egyre kíméletlenebbek. Pedig ez a kis könyv egyáltalán nem fenyeget azzal a kelet-közép-európai viszonyrendszer- és emberiállag-elemzéssel, aminek a végeredménye az a híres „Nagyon sajnálom” volt; a szabadságharc szűkülő dinamikáját se dörgöli felnőtt, demokratikus arcunkba, mint a *Párhuzamosokban*; forgácsok, szilánkok, műhelymorfondírozások az íróasztal széléről, gondolhatnánk. És akkor bevillan egy fotó vagy egy mondat Nádas íróasztaláról. De hiszen nincs is neki perifériája. Abban a rendben, ami ott van, az alaposan meg is lesz vizsgálva.

Első ránézésre négy rész van, négy részecske négy különböző időben: az *Észrevételek* 1976-ból, a *Hírek* 1974-ből, az *Álomháztartás* 1991-ből és *A szabadság tréningjei* 1999-ből. 2019-ben harminc éve lesz annak, hogy szétrohadt a Szovjetunió, és az általa uralt és kontrollált országok akkori lakóinak egy látványos része azt hihette, végre eljött a szabadság vagy valami ilyesmi. Aztán látjuk, mi van. Persze a harminc év is jó alkalom arra, hogy tisztázzunk pár dolgot e körül a szabadság körül, ahogy jó alkalom volt 1999-ben a tíz év, de akkoriban nem jelent meg kötetben ez a hosszabb írás, 2000-ben a *Magyar Narancs* közölt belőle részletet, 2003-ban az *Élet és Irodalom* (2003/40., október 3.), majd a *Hátországi napló* 2006-ban. De nem ugyanaz a szöveg, ha a főbb történetek, leírások meg is egyeznek.